

se nastěhoval do bytu beze všeho oprávnění, avšak tam, kde původně k používání bytu oprávněn byl, a později důvodu k užívání pozbyl, jest použití nařízení o odkladu exekuce na místě, jak tomu zřejmě nasvědčuje výslovné jmenování těch osob, které jsou oprávněny použití dobrodini toho nařízení: nájemníci, domovníci a zaměstnanci s bezplatným bytem atd., ovšem s předpokladem, že jsou zde ostatní předpoklady nařízení, totiž že povinný nemá beze své viny jiné přiměřené náhrady. Poněvadž předpoklad ten oběma nižšími soudy je uznáván, není příčiny, by v tomto případě odklad nuceného vyklizení z bytu měl býti odepřen.

Čís. 2086.

Nelze žalovati o to, co prohráno v zakázané hře.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1922, Rv II 355/22.)

Žalobce hrál se žalovaným zapovězenou hru »barvičky« (ferbl) a byli proto oba právoplatně uznáni vinnými přestupkem § 522 tr. zák. Žalobce tvrdě, že žalovaný vyhrál na něm 1508 Kč, žaloval o jeho vrácení. Žalovaný vznesl mezitím návrh na zjištění, že žalobci jako hráči zapovězené hry nepřísluší právo žádati od žalovaného vrácení toho, co prohrál. P r o c e s n í s o u d uznal dle mezitímního návrhu. D ů v o d y: Ferbl jest hrou výslovně zakázanou (dekret dvorské kanceláře ze dne 16. října 1840, čís. 469 sb. z. s.). Podle § 879, 1272 obč. zák. nevznikly proto mezi stranami z této hry jako z neplatné smlouvy právní závazky. Pro otázku, zda hráč takové hry jest oprávněn požadovati na spoluhráči vrácení výhry, jsou rozhodující ustanovení § 1431, 1432 obč. zák. Podle § 1431 obč. zák. není žalobce oprávněn žádati od žalovaného výhru, poněvadž ani netvrdí, že byl v omylu při placení prohry. Naopak žalovaný věděl, že hraje zapovězenou hru, neboť učinil trestní oznámení, a musel proto také věděti (§ 2. obč. zák.), že placením peněz při zapovězené hře plní závazek, kterého vůbec po právu není. Žalobce platil vědomě žalovanému něco, o čemž věděl, že to žalovanému platiti nemusí a není z toho důvodu vzhledem k § 1432 (poslední věta) obč. zák. oprávněn, tímto způsobem žalovanému placené peníze žádati zpět. O d v o l a c í s o u d změnil napadený rozsudek v ten smysl, že zjistil, že žalobci jako hráči zapovězené hry přísluší právo žádati od žalovaného vrácení výhry. D ů v o d y: Odvolání nelze upřítí oprávnění. Dle § 1272 obč. zák. zavazují sázky a hry bezelstné a jinak dovolené dotud, pokud umluvená cena byla nejen slíbena, nýbrž i skutečně zapravena, nebo složena. Nemůže tedy býti pochybnosti o tom, že nedovolené hry nezavazují ani potud, pokud cena byla skutečně zapravena a složena a že prohra z nedovolených her může býti požadována zpět dle všeobecných právních zásad. Ustanovení druhého odstavce § 1174 obč. zák. obsahuje výjimku, která nemůže býti vykládána způsobem rozšiřujícím. Nedovolená hra jest ve smyslu § 878 obč. zák. neplatná a to, co bylo splněno na základě neplatné smlouvy, může býti požadováno zpět z důvodu bezdůvodného obohacení. Neprávem opírá se opačné rozhodnutí první stolice o ustanovení § 1432 obč. zák., poněvadž toto ustanovení se vztahuje pouze na naturální závazky, které

zákon toliko žalobou stihati nedovoluje, kdežto z nedovolené hry nemůže vůbec povstati závazek.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Dovolání žalovaného opírá se o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. a jest opodstatněno. Jak nesporno, hrál žalobce se žalovaným zákonem zakázanou hru »Barvičky«; šlo tudíž o jednání, přičící se zákonnému zakázanu, a mezi stranami nedošlo k platné smlouvě (§ 879 obč. zák.). Avšak tím není ještě oduvodněn žalobcův návrh, požadovati od žalovaného to, co dle svého tvrzení dal do hry a co si žalovaný jako výhru ponechal. Právě v tomto bodě posoudil odvolací soud věc nesprávně. Nároku žalobcovu vadí předpis § 1174 obč. zák., podle něhož nemůže býti žádáno, co bylo vědomě dáno k dosažení nemožného nebo nedovoleného jednání. Takovýmto nedovoleným jednáním po rozumu § 1174 obč. zák. jest zakázaná hra »Barvičky«. Tato hra není možna bez sázek, které tvoří výhru neb prohru, a jež dlužno složit před počítím hry. Sázkami těmi umožňuje se teprve takováto zakázaná hra a jsou proto sázky složené k tomu cíli, aby se o ně hrálo zakázanou hrou, jak tomu bylo v tomto případě, tím, co dle § 1174 obč. zák. dáno bylo vědomě k tomu cíli, aby nedovolené jednání bylo provedeno. Z prokázané skutečnosti, že žalobce účastnil se zakázané hry »Barvičky« se žalovaným, vyplývá nutně, že žalobce jednak počítati musel s možnou prohrou, že tedy vědomě peníze do hry vsadil a že tímto způsobem zmíněnou nedovolenou hru umožnil. Co takto žalobce prohrál, nemůže, hledíc k předpisu § 1174 obč. zák. žádati na žalovaném zpět, bez ohledu na to, zda se žalovaný jeho penězi obohatil, poněvadž placení sázek do zakázané hry »Barvičky« bylo stejně nemravné, jako přisvojení si jich při výhře. Tento moment nemravnosti při zakázané hře přehlídá právě odvolací soud, dovozuje, že jenom proto, že mezi žalobcem a žalovaným nedošlo k platné smlouvě, jest žalovaný povinen vrátiti vyhrané peníze a nedbá právě ustanovení § 1174 obč. zák. Pochybnosti, které v tomto směru vyskytují se ve starší judikatuře, odstraněny byly nadpisem a poslední větou § 1174 obč. zák. v nynějším doslovu, jenž odepírá právo žádati zpět, co osoba hry se nezúčastnivší do zakázané hry zapůjčila. Tím méně může hráč sám požadovati zpět, co věnoval přímo do zakázané hry, a dlužno v tomto směru přisvědčiti dovolání žalovaného, jenž se této tendence doplněného § 1174 obč. zák. dovolává. I nynější nové označení § 1174 obč. zák. jako »plnění k nedovolenému účelu« přispívá k rozptýlení dřívějších pochybností, ježto nadpis tento nyní zřejmě naznačuje, že účelem § 1174 obč. zák. jest právě, by právní ochrana byla odepřena nemravným jednáním jak půjčitele peněz tak také hráče samého. Nelze přisvědčiti mínění dovolacího sdělení, že odepření ochrany pro hráče, který v zakázané hře prohrál peníze a žádá je nyní zpět, znamená podporu zakázaných her. Jak účel ustanovení, že zápůjčku třetí osoby do zakázané hry nelze žádati zpět, tak i odepření ochrany hráči peníze v zakázané hře prohrávšímu, jsou preventivními prostředky, které mají zabrániti hazardním hrám. V obou případech jde o to, aby vůbec k zakázaným hrám nedošlo, tedy, aby se vůbec nehrálo, a nikoliv, aby se vyhrávalo. Jakmile někdo, nedbaje, že

nemůže zápujčku do zapovězené hry žádati zpět, nebo že nemůže se domáhati prohry, která ho v zakázané hře stihne, účastní se takovéto hry, dává dostatečně na jevo, že ochrany od zákona nežádá, a že jest srozuměn s tím, že v případě prohry vůbec nebude ničeho požadovati zpět a ovšem také, že nebude z výhry ničeho vraceti. Takovýto hráč zakázané hry jedná nemravně a z tohoto důvodu nemá nároku na ochranu § 1174 obč. zák. Nezáleží proto na tom, jak míní dovolací odpověď, zde jde o hráče majetného, který ztráty v zakázané hře může snést, či o hráče nemajetného, kterého zakázaná hra může uvést v hospodářskou zkázu, neboť § 1174 obč. zák. zamýšlel jedině odepřít ochranu zakázané hře bez ohledu na majetnost či nemajetnost hráče. Poněvadž v tomto sporu, kde se hrála »Barvička« o peníze, není třeba řešiti otázku, nadhozenou dovolací odpovědí, jak by tomu bylo, kdyby se zakázaná hra hrála bez zjištěných úmyslů, vůbec ne o peníze neb o cenné věci, a poněvadž nelze v žádném bodě přisvědčiti názorům dovolací odpovědi, které hájí správnost rozsudku odvolacího soudu, bylo dovolání žalovaného vyhověno.

Čís. 2087.

Jde o nájem, nikoliv o pacht, byly-li najaty pozemky za vojenské cvičiště. Lhostejno, že v době válečné bylo cvičiště z části obděláváno.

Pronajímatel nemůže se tu domáhati zvýšení nájemného dle opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 8. října 1920 čís. 586 sb. z. a n. a to ani zvýšení dle § 2 (5) opatření.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1922, R I 1402/22.)

Žádosti obce, domáhající se zvýšení pachtovného z pozemků, pronajatých vojenskému eráru za vojenské cvičiště, bylo oběma nižšími soudy vyhověno, pokud se domáhala náhrady zvýšených daní a přírůžek v letech 1915 až 1920, rekursním soudem z těchto důvodů: Neprávem stížnost uplatňuje, že opatření Stálého výboru nevztahuje se na pozemky, o něž jde. V § 2 (1) opatření se výslovně uvádí, že propachtovatelé polního hospodářství nebo jednotlivých zemědělských pozemků mohou zvýšiti pachtovné . . . , kterýžto doslov jasně vyjadřuje, že opatření rozeznává mezi propachtovateli polního hospodářství a mezi propachtovateli jednotlivých zemědělských pozemků. K jakému účeli zemědělské pozemky jsou propachtovány, jest nerozhodno a vymyká se posouzení v tomto řízení. Ostatně ve smlouvě pachtovní v odst. II. vyhraženo jest najímateli, použití pozemků i k jiným než v odst. I. uvedeným účelům, tedy zněm odstavce onoho nevylučuje, aby pozemků za války bylo hospodářsky použito. Jde tedy o pacht v pravém slova smyslu a jest použití opatření oprávněno.

Nejvyšší soud návrh obce zamítl.

Důvody:

Právem vytýká stěžovatelka napadenému usnesení rekursního soudu, že jím byl porušen zákon. Opatření Stálého výboru ze dne 8. října 1920, čís. 586 sb. z. a n., jak z jeho doslovu i účete jeho vyplývá, má na mysli